

Izhaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne ter stane po pošti prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto 15 K
3/4 10
1/2 5

Posamične številke stanejo 10 vin.

„SOČA“ ima naslednje izredne priloge: Ob novem letu „Kazipot po Goriskem in Gradiškanskem“ in „Kazipot po ljubljani in kranjskih mestih“, dalje dva krat v letu „Vozni reč železnice, parnikov in poštnih čez“.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 7 I. nadst. v »Goriški Tiskarni« A. Gabršček. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

Oglasi in poslanice se računajo po Petit-vrstah četrstano 1-krat 16 v, 2-krat 14 v, 3-krat 12 v vsaka vrsta. Večkrat po dogodbi. Večje črke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 30 v vrsta. Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za narod, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

— Telefon št. 83. —

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. J. Fabčič) tiska in zal.

Klerikalci in štrajk v Medvodah.

Kadar se klerikalci sučejo okoli kakega delavskega štrajka, takrat so brez dvoma v ozadju nečedne reči.

V soboto smo poročali, da je bil prišel v četrtek v Podgoro vabit delavce k štrajku dr. Dermastia. To pa zategadel, ker štrajkajo delavci v tovarnah v Medvodah in Goričanah na Kranjskem, kateri dve tovarni sta last družbe „Leykam-Vevče“, kateri pripada tudi pedgorška tovarna, in zategadel, ker se hočejo klerikalci ali krščanski socialci obvarovati blamaže, v katero jih spravlja preški župnik, ki je vzročil štrajk v Medvodah.

Zakaj je nastal štrajk v Medvodah? Zato ker se je tamkajšnji ravnatelj zameril preškemu župniku. Da bi se maščeval nad njim, zato je nahujskal župnik delavce, ki tam vsi srečni derejo za duhovsko suknjo, — v štrajk. Obljuboval jim je vse mogoče in nemogoče reči, da se jim plače zvišajo ter da treba začeti s štrajkom. V soboto teden so začeli delavci res štrajkati v . . . presenečenje preškega župnika! Ustrašil se je, ker on ni mislil resno na štrajk, ampak begati je hotel ravnatelja s strahom pred štrajkom. Župnik je začel delavce grdo gledati, potem pa odsvetoval štrajk. Delavci seveda niso mogli nazaj, in sedaj vodijo štrajkovce razni poglavarji krščanskih socialcev na Kranjskem; župnik preški se je skril v ozadje. Da preški župnik ni resno mislil na štrajk, sledi najbolje iz dejstva, da mož dobiva od vodstva tovarne na leto 200 K tantijeme, da tako drži delavce v odvisnosti in pri dobri volji kljub slabemu plačilu. Delavci tam so res slabo plačani; potem se ni čuditi, da jih je z lahkoto spravil do štrajka, še toliko lažje, ker je še vedno preveč ljudij, ki slepo verujejo vse to, kar jim pove in obljubi kak posvečenec.

To priliko štrajka v Medvodah je porabil mirenski krščanski socialc dr. Dermastia, da je šel v Podgoro pridigati štrajk. Seveda sta on in adlatus govorila jako lepo o

delavskih težnjah in potrebah, o slabem plačilu itd., ali vse to je le slepilo, kajti shod stoji v zvezi z blamažo, ki preti krščanskim socialcem v Medvodah. In da bi se ti ne blamirali, zato naj bi se spustili delavci v Podgori v solidarnostni štrajk! Klerikalcem je usoda delavcev v Podgori deveta briga, ali iz blamaže naj bi vlekli slovenske krščanske socialce, pa če bi prav pri tem sami škodo trpeli. Mislimo, da delavci v Podgori to uvidevajo, zato je pričakovati, da ne sedejo na krščansko-socialne limanice, ker bi si s tem le škodovali.

Ravnateljstvo papirnic je pač dobro obveščeno o vsem, kako je nastal štrajk, zato si je tudi na jasnem, kako ga je upoštevati. Med delavstvom v Podgori tudi ni nikakega navdušenja za štrajk. Da je shod v četrtek napravil globok utis, je tudi le farbarija. Delavci, kakih 100, so poslušali in molčali pa šli. Da bi se dali zapeljati tako daleč, da bi sedaj kar na enkrat poslušali krščanske socialce, tega pa ne verujemo. Obžalovanja so vredni oni delavci v Medvodah, ki so se dali po spekulantu zavesti v štrajk; žaleti je, da ne bi škode trpeli radi preškega župnika, ali da bi kaj dosegli, ne verujemo. Seveda bi bilo le prav, ako bi vodstvo papirnic prezrlo to, kako je nastal štrajk, ter zboljšalo ubogim trpinom gmotni položaj, in zajedno uredilo odnose po drugih svojih tovarnah, toda pri velikem kapitalu nismo navajeni, videti take slučaje; marveč redno se dogodi, da zagrabi kapitalist po danih mu okoliščinah ter ne odneha niti za las. Tepen je delavec. Kaj se zgodi s štrajkom v Medvodah? Ali bodo zmagali delavci? Ne verjamemo, ker je vse skazil preški župnik. Upanja na zmago ni nobenega — vsejedno pa naj bi se na ljubo krščanskim socialcem, da bi pomagali, spustili v štrajk tudi delavci v Podgori, ki niso prištaši krščansko-socialne stranke!

Pomagali naj bi zapeljivcem delavcev, da bi pri tem kričali, da je Podgora krščansko-socialna, pa če bi bili pri tem delavci tudi tepeni.

Pa menda delavci v Podgori vendar dobro vedo, kaki prijatelji so jim klerikalci. Podgorski nunc Golob je v cerkvi pridigal

svoj čas, da imajo delavci in delavke v papirnici še preveč plače. In za takimi ljudmi naj bi drli?

Nevarne igre si dovoljujejo klerikalci z delavstvom. Slabo bi bilo, če bi bilo med našim delavstvom tako malo organizacije, da bi mogli kdo ve odkod pritekli „krščanski socialci“ zvabiti jih na opolzka pota „solidarnostnega štrajka“ ob tako neugodni perspektivi za uspeh. Gotovo, da delavec rad pomaga delavcu in je solidaren s sotrpinom, toda za tako solidarnost morajo biti dani pravi temelji in opravičena nada na uspeh. Tu pa ni nič tega — samo blamaže naj bi pomagali obvarovati svete krščansko-socialne može . . .

Upati je, da sedanje zapeljevanje v štrajk odpre oči delavcem tudi v Medvodah, da ne bodo drli več za črnimi suknjami.

DOPISI.

Iz tolminskega okraja.

Iz Zatočnice. (Odgovor „Prismoje-nemu listu“ št. 29.) — Dopis v „Prismoje-nemu listu“ ima sicer naslov „Zatočnin“, a pisan ni bil v Zatočninu. Kaj ne, da imamo prav, gospod Tomsic? Se dobro poznamo! Pa nam kmetom se bo treba krepko združiti in takim zgugom delajočim duhovnikom nekoliko posvetiti. Ako dela kdo prepri med nami, ste to vi, gospod nunc, in ne liberalni učitelj. Vi nunc pravite, da so se včasih naučili otroci v par letih toliko, kakor sedaj v 8 letih, in vprašate: kdo je temu kriv? Odgovor na to vprašanje vam lahko da vsak kmet. Resnica je in sicer bridka resnica, da se včasih niso otroci ničesar naučili zato, ker so imeli šole v rokah gospodje nunci. Pred 30 leti je bilo še 90% ljudi, ki niso znali ne brati, ne pisati. Dandanes se dobi le redkokateri, da bi ne znal pisati in brati, a ta zasluga ne gre gospodom nuncem, temveč učiteljem, ki se trudijo za blagor ljudstva medtem, ko gospodje nunci lenobo pasejo in vzbogo ljudstvo izjemajo. Pred 30 leti je imela družba sv. Mohorja komaj 13 tisoč udov, a zdaj jih ima

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsak dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dopoldne. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadst. na levo v tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica. Dopis naj se pošilja le uredništvu. Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne padajo v delokrog uredništva, naj se pošilja le upravništvu.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v naših knjigarnah in teh-le tobakarnah: Schwarz v Šolsk. ul., Jellersitz v Nunki ul., Ter. Leban na tekalšču Jos. Verdi, Peter Krebelj v Kapucinski ulici, I. Bajt v pokopališčni ulici, I. Matiusi v ulici Formica, I. Hovaški v Korenski ulici št. 22; v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma.

čez 80 tisoč, in zakaj to? Zato, ker je šola in učiteljstvo več storilo za izobrazbo ljudstva z zadnjih 30 letih, nego duhovščina prej v sto in sto letih. Gospodje nunci, ali morete to utajiti? Gospod nunc trdi v dopisu, da je v Zatočninu le en sem naprednjak ali liberalc, kakor pravi on.

Ali Vam, gospod Tomsic, ni znano, da ima napredno bralno društvo 40 članov! Kar se pa tiče pijancev, le iščite jih v svoji stranki, ker ravno Vaš slavni podrepanik je največji pijanec v Zatočninu. Ali ni morda res, gospod Tomsic? Tedaj le pometajte pred lastnim pragom, saj imate dovolj smeti!

Ako ne bode nehal delati zgage, gospod dopisnik, Vam povemo pravilico, kako se je neki kaplan veselil na ženitnini v Kani Galileji, pa ne mislite, da bo nam treba iti po dokaze v Palestino.

Upamo, da se razumemo!

Iz ajdovskega okraja.

Z Vipavskega, 25./7. 1908. — Zadnji „P. L.“, katerega glavni namen je, napadati ne-ljube na osebe, zagnal se je to pot v gosp. Cigoja iz Rihemberga, češ, da je slednji jako „nerodno“ govoril na vsekmečnem shodu v Štanjelu, kar pa na nikak način ne odgovarja resnici. Na shodu v Štanjelu ni padla niti edna strankarska beseda od strani g. Cigoja, pač pa je isti našel nove težnje kmetovalcev, koje so prejšnji govorniki imenovanega shoda, bodisi vedoma ali nevedoma izpustili. „P. L.“ pravi dalje, da se delijo zakramenti brezplačno — joj mene! pisec „P. L.“ z njegovim urednikom vred imajo pač glavo v žaklju. Kje so krsti?, kje poroke itd.? — V Trstu stane n. pr. krstni list s kolekom vred kron l. 29/100, po deželi pa pet do nad sedem kron! Kaj pomeni to? — Znamenje, da je v mestih ljudstvo preje spregledalo nego na deželi... kje so pa pogrebi in razna spričevala?!

Sodi se, da mora imeti pisec „P. L.“ bodisi več nuncov ali pa več kuharic istih v sorodu, ker je drugače neumevno, da bi zahteval, naj se da kakemu 24-letnemu — mlečnozobemu kaplančetu kar K 4000— (štiri tisoč K) letne plače, tem ko osivijo dru-

Dvajset let pozneje.

Nadaljevanje

„Treh mušketirjev“.

Francoški spisal:

ALEXANDRE DUMAS.

(Dalje.)

Komaj je obrnil hrbet, ko je že legel častnik v posteljo, in ni še stopil čez prag dvorane, ko je že njegov naslednik smrčal kot medved. To je bilo čisto naravno, zakaj v celi ti družbi je bil on edini poleg kralja, kraljice in Gastona Orleanskega, ki je spal brezplačno.

XXVI.

Aramis se oglasi.

D'Artagnan se napoti naravnost v konjušnico. Ravno se je začel delati dan; spoznal je svojega v Porthosovega konja, privezana k jaslom, a k praznim jaslom; zasmilili sta se mu ubogi živali, in stopil je v kot, kjer je videl nekoliko slame, ki je najbrže ostala od nočne kupčije; toda ko je hotel spraviti to slamo z nogu na kupček, je zadel njegov čevljev na okroglo telo, katero je gotovo dregnil na prav občutljivo mesto, zakaj dotični je zavpil, se dvignil na kolena ter si mel zaspane oči. Bil je Mousqueton, ki ni bil prihranil zase nič slame ter jo vzel konjema.

— Mousqueton, pravi d'Artagnan, vstani, na pot!

Mousqueton je spoznal po glasu prijatelja svojega gospoda ter naglo vstal; pri tem pa mu je padlo nekaj cekinov, ki si jih je bil po noči nepošteno pridobil, na tla.

— O, o! pravi d'Artagnan, pobere en cekin ter ga povoha, čuden duh ima ta cekin, po slami diši!

Mousqueton je tako pošteno zardel, da prišel v tako zadrego, da se je začel Gaskonec smeati ter mu rekel:

— Porthos bi se jezil, dragi moj Mousqueton, toda jaz vam odpuščam; samo pomnite, da moramo porabiti to zlato za ozdravljenje svojih ran, in bodite veseli!

Mousquetonu je zažarel takoj obraz velikega veselja; osedlal je čvrsto konja svojega gospoda ter zahajal svojega, ne da bi pri tem posebno pačil obraz.

Med tem je prišel Porthos; držal se je prav kisló in čudil se je na vso moč, ko je videl d'Artagnana zadovoljnega in Mousquetona skoro veselega.

— Ah, pravi Porthos, kaj sva morda dobila zaželjeno, vi svoje povišanje in jaz svoje baronstvo?

— Sedaj greva po dekrete, odvrne d'Artagnan, in ko se vrneva, jih mojster Mazarini podpiše.

— In kam greva? vpraša Porthos.

— Najprej v Pariz, odvrne d'Artagnan; urediti hočem tam nekatere stvari.

— Torej pojdiva v Pariz! pravi Porthos.

In oba odideta proti Parizu.

— Prišedši do mestnih vrat, sta se začudila, da ima mesto tako grozeče lice. Okoli neke kočije, ki je bila razbita na kosce, je ljudstvo glasno preklajalo,

oni pa, ki so hoteli pobegniti, neki starac in dve ženski, so bili uklenjeni.

Ko sta pa d'Artagnan in Porthos prosila za vstop, so ju vsprejeli nad vse ljubeznivo. Smatrali so ju za beguna, ki sta ušla od kraljeve stranke, in hoteli so ju pridobiti zase.

— Kaj dela kralj? so vprašali nekateri.

— Spi.

— In Španjolka?

— Sanja.

— In prokleti Italijan?

— On čuva. Držite se le trdno, zakaj če so ti ljudje odšli iz Pariza, potem gotovo nekaj nameravajo. Toda ker ste vi vendar veliko močnejši, ne jezite se tu nad ženskami in starčki, in pobrigajte se za pametnejše stvari.

Ljudstvo je poslušalo z zadovoljstvom te besede ter izpustilo ženski, ki sta se zahvalili d'Artagnanu z lepimi pogledi.

— Sedaj pa naprej! pravi d'Artagnan.

In nadaljevala sta svoja pot preko barikad in napetih verig; pehala sta se dalje, odgovarjala in vpraševala.

Na trgu pred kraljevo palačo je zagledal d'Artagnan nekega seržanta, ki je vežbal kakih petsto do šeststo meščanov; bil je Planchet, ki je porabil sedaj v prid mestnemu vojaštvu svoje spomine na piemontski polk.

Ko je šel mimo d'Artagnana, je spoznal svojega nekdanjega gospoda.

— Dobro jutro, gospod d'Artagnan, pravi Planchet samozavestno.

govrtni državni uradniki v svoji službi, predno pridejo do enake plače.

Mi se ne čudimo piscu „P. L.“, da je tako neroden ter pošlje take „budalosti“ v svet — čudimo se pa uredništvu „Primorskega lista“, da kaj takega — budalastega ponatisne.

Pisec „P. L.“ naj bi bil raje povedal, kje je bila v nedeljo, dne 19. t. m. duhovščina, da ni odposlala niti enega zastopnika na vsekmetki shod? Mogoče se boji kmeta? Boji se ga ne, ker se mu vedno dobrika — kadar ji kaže! — — —

Iz goriške okolice.

Iz Bilj. — No, sedaj je pa zadovoljen naš Abram! Vsem je znano, kako priljubljen je bil v naši občini g. Mezinec, naš kaplan. Radi tega je odpadlo malo ljubezni na kurata in to ga je tako jezilo, da ni miroval prej, dokler ni zapustil g. Mezinca Biljencev. V veliko veselje kurata se je izvršila nagla operacija in Abram je ostal brez Mezinca. Vkljub temu misli, da bo držal na ostalih mu prstih ljudstvo pod svojo komando, toda zelo se vara. On, ki je tolikokrat govoril o smrtnem grehu, ako se ne gre ob nedeljah k službi božji, on je sedaj učinil, da je mnogo ljudi ob nedeljah brez maše, ker ni več kaplanove maše, vsi ljudje pa zopet ne morejo priti k oni in isti maši. Iz tega pa se tudi vidi, da je mnogim duhovnikom več ležečo na delovanju za klerikalno stranko, za klerikalne organizacije: posojilnice in društva, ki se vsa dičijo s pridevkom: „katoliška“, kakor pa na vestnem in mirnem izpolnjevanju svojih stanovskih dolžnosti. Nam tudi prav! Ljudstvu bodo taki slučaji odprli oči, in ko bo spoznalo nevarni namen klerikalizma, in ko bo uvidelo, da se izrablja vero v politične, klerikalne namene, bo obračun velik.

Treščilo je v nedeljo popoldne ob 3½ v zvonik v Podsobotinu. Strela je napravila le majhno škodo. Čudno se, da je naša zvonik, ko je pa tako mičkan!

Iz cerkljanskega okraja.

Iz Cerklja, 27. julija. — Svoj čas so poročali listi, kako je pogorel znani naš Gabrijel Bevk v svoji čukovski sferi pred tukajšnjo okrajno sodnijo. Ker ni mogel Rojcu do živga, se je bil spravil pa na sodnijskega kancelista Ruzzierja. Za svoj nastop pred sodnijo takrat je dobil pri današnji razpravi za odškodnino dva dni zapora. Kdor drugemu jamc koplje, sam v njo pade. — Bevk je vložil priziv, in sedaj upa, da mu bo pomagal pri okrožni sodnji v Gorici sam cerkljanski rojak nadškof in knez!

Iz sežanskega okraja.

Iz Sežane. — V nedeljo se je vršila pri nas volitev župana. Izvoljen je za župana zopet g. Fran Štolfa.

Domače vesti.

Giorgio Bombig — župan v Gorici. — Da po dopolnitvi občinskih volitev v Gorici se sedaj nimamo župana, je kriva okolnost, ker se je branil dr. Marani zopetne županske časti. Pustili pa so mu časa, češ, morda se le uda raznim prigovarjanjem in prošnjam. Marani pa se ni udal in je deputaciji mestnega sveta te dni odločno izjavil, da ne sprejme več izvolitve za župana. Tako namreč so varovali na zunaj svojo finto! Včeraj se je raznesla in se vzdržuje govorica, da bo danes ob 6. uri zvečer v seji mestnega sveta izvoljen za župana goriškega mesta trgovec Giorgio Bombig, dosedanji podžupan. Bombig je trgovec, dobro znan našim okolčanom po trženju s krompirjem. Bombig je Ultralah, katerega neodrešenci v Gorici visoko spoštujejo; kjer je kaj ultralaškega, tam mora biti Bombig poleg. Zato je čistan zlasti v palestri, kjer se zbira včasih mladina in starina na sestanke in prireditve, katerih ne opisujejo v javnosti. — Drugače je Bombig navaden človek, ki nima sposobnosti za tako važno mesto župana v Gorici, zlasti v sedanjih časih ob najzmernejšem mestnem gospodarstvu. Vprašanje je: tudi, če ga vlada potrdi!! — Če se to zgodi, potem pa bomo imeli ultralaškega župana, kateremu bo laštvo v Gorici vse, gospodarstvo zadnja briga. Morda bi bil Jurij zadnja stopnica, po kateri pride v mestno hišo — vladni komisar! . . .

Koncem konca pa je čisto umevno, da pride po bombi v Gorici za župana Bombič. Prvi podžupan mora biti Italio Petar-

dič, drugi Mario Baštonovič — in zlati časi zasijejo nad „laško“ Gorico. Evviva Bombič!

Iz sodnokancelijske službe. — Kancelist Adolf Zorzi je iz Sežane premešten v Buzet, kancelist Josip Kontelj pa iz Buzeta v Sežano. Kancelist Jernej Šulina je iz Krka premešten v Pulo, kancelist Ivan Rodiniš iz Pule v Krk. — Kancelist Josip Macarol je iz Buzeta premešten na c. kr. deželno sodišče v Trst.

Smrtna kosa. — V torek so pokopali v Pevni gospi Terezijo Mikluš, rojeno Černe. Ostalim naše sožalje!

„Kmečka zveza“ za goriški okraj je imela v nedeljo v Gorici shod, na katerem je govoril tudi državni poslanec Fon. Med drugim je omenjal lansko državno podporo za nabavo sena ter čudno postopanje deželnega odbora v tej zadevi in predlagal je resolucijo na poljedelskega ministra, naj ukaže deželnemu odboru podporo razdeliti kmetom po goriškem in sežanskem okrajnem glavarstvu. Zahtevalo se je tudi od deželnega odbora, naj nemudoma poda javnosti točne račune, kako je uporabil državno podporo in kam je razdelil seno.

Poslanec Fon ima pač na razpolago klerikalna slovenska odbornika Berbuča in Klančiča, da mu moreta povedati, kaj se je zgodilo glede sena v deželnem odboru. Dane informacije so morale biti presneto piskave, da je nastopil klerikalni poslanec Fon javno proti deželnemu odboru, torej tudi proti slovenskima klerikalnima deželnima odbornikoma. — Kakor znano, je bilo dognano, da je dovoljenih v nabavo sena 140.000 K; tako smo sporočili na podlagi note finančnega ministra in tako so pisali za nami tudi klerikalci, — ko so hoteli odjesti vse zasluge v tem pogledu našemu poslancu Štreklju. Deželni odbor pravi, da je dobil le 42.000 K. Kako jih je porabil, o tem pravi, da poda natančno poročilo. — Kje pa je drugi denar? Poslanec Fon zahteva razdelitev podpore kmetom po goriškem in sežanskem okrajnem glavarstvu. Kdo pa je bil sploh deležen podpore? Od povsodi so prihajale pritožbe, da čakajo sena pa ga ni, le nekaj je bilo tako sretnih, da so dobili seno po 8 K 50 v za meterski stot. Dobivali pa so seno celo fujakarji v Gorici in laški podaniki! Kako se je vse vršilo, je še vedno zagonetka, in radovedni smo, kako jo deželni odbor razplete. — Ker zahteva poslanec Fon, da naj se razdeli podpora, mora pač vedeti, da je tu še denar, katerega treba porabiti v določen namen. Dovolilo se je 140.000 K, deželni odbor govori o 42.000 K — kje torej je ostali denar? To treba vprašati, ne pa da so se „Glaserji“ kar oprijeli lažnjivega „Delavskega lista“ ter se drznejo naprednjakom predbaciti sleparjenje, ko so ti pisali in govorili resnico.

Gledé razdeljevanja sena vemo to, da so ga dobili naši ljudje malo in proti plačilu — vemo pa tudi, da se je seno v gradiščanskem okraju delilo brezplačno. V Dohberdob n. pr. je prišlo 160 kvintalov sena, katero se je razdelilo brezplačno med prisilce. V Jamljah, v Devinu, v zapadnih Brdih so dobili seno brezplačno. Furlanske občine Romans, Zagraj itd. so dobile seno brezplačno ter naznanjale to po laških listih.

Torej pri nas malo sena in za plačilo, v gradiščanskem okraju brezplačno razdelitev sena.

Vedno lepše se razvija ta reč. Kako le skoučta?

Tukajšnji pešpolk št. 47. odide jutri zjutraj na velike vaje do Senožec.

Lovski in strelski društvo za Goriško naznanja cenjenim društvom ter lovcem in strelcem, ki bi želeli pristopiti društvu, da se je uredilo strelišče za streljanje na leteče ploče v Št. Mavru pri gosp. Fonzariju. Streljanje se vrši vsako nedeljo popoldne od 4½ naprej. Naboj kal. 12 in kal. 16 se dobi lahko na strelišču po 10 vin. eden. Kdor ne mara prinesiti s saboj puške, si jo lahko na strelišču izposodi. Vsakdo, ki želi streljati, naj prečita na strelišču varstvene odredbe, da ne zapade globi.

Kratko poročilo o velikanski katoliški slavnosti v Škofjiloki je priobčilo „Gorica“. Več se sicer res ne splača pisati, ker je bila cela prireditev strašno klaverna, ali tako-le bomo poročila je jako značilno za „Gorico“, ki je tako kričala in bobnala. Goriški klerikalci so doživeli grozovit fiasko. Sanjali so o velikanski udeležbi iz Goriške, nazadnje pa je šlo par mandeljcev v Škofjiloko. Iz „Centrala“ jih je odšlo v soboto ponoči na kolodvor 41,

med njimi 1 čuk, katerega so previdno skri-vali v svoji sredi. Na poti se je nabralo še par ljudi, tako da ni bilo udeležnikov niti 100, kolikor jih je obetala „Gorica“.

Vsem tem, ki so pa sploh šli v Škofjiloko, so morali plačati pot, jed in pijačo. Iz Podgore jih je šlo 9, za vse je plačal nunc Golob vse; iz Črnič in Batuj so jih nabrali 6; za vse so morali plačati pot in kriti vse druge troške. Kdo vruga bi potem pisal navdušena poročila o taki skupščini?!

„Fascio giovanile“. — V Gorici so ustanovili Lahi društvo „Fascio giovanile“, v katero se bode sprejemalo dečke in mladeniče v starosti 14 do 24 let. — Taki so najboljši za — kamenje in kravale!

Razpuščeno društvo. — Namestništvo je razpustilo Mazzinianско društvo „Circolo popolare di cultura“ v Gorici, kjer je bila po najdeni bombi dolgotrajna hišna preiskava, pri kateri so zaplenili razne spise, časnike, pisma itd. — Ob enem je razpuščeno v Polju društvo „Giovine Pola“, ki je take vrste kakor omenjeno goriško.

Za slovenske abiturijente. — Avgustova številka „Omladina“, ki izide prihodnji teden, bo namenjena zlasti abiturijentom, katerim bo podala kolikor močno točne informacije glede izbire stanu. Opozarjamo na to število vse interesirane; nenaročniki jo dobijo pri upravnistvu v Ljubljani, Breg 12, ako upošljejo 42 v v znamkah.

Naglema je umrl v Trzinu 25-letni sin inženirja Trombetta iz Gorice. Zadel ga je kap na srce.

„Čukarila“ se je v Škofjiloki slabo obnesla. Telovadci, da se jih Bog usmili. Škof Mahnič je takrat, ko je nastopal proti Sokolom, imenoval telovadbo „zveranje“. S tem je delal krivico Sokolom, ali usoda se je maščevala nad njim, kajti sedaj ime res pravo „zveranje“ v vrstah katoliških „čukov“. Kar so čuki počeli, to ni bila telovadba, ampak premetavanje in zveranje, da se je moral vsakdo, kdor kaj ume o telovadbi, smejeti. V Škofjiloki se je pokazalo, da ostanejo „čuki“ smešni črni ptici. — Ob tej priliki si dovoljujemo vprašanje, kaj da toliko časa čakajo v Gorici s „telovadnim odsekom“? Ali ne gre, a?!

Nekaj občinskih uradov v Gorici je že prenešenih v Ritterjevo palačo; v starih prostorih pa so še: blagajna, knjigovodstvo, vsprejemni zapisnik in oddelek za vojaške reči.

Koča na Porezno zasluži, da ji obrača Cerkljanska plan. podružnica kaj več pozornosti, kot je to storila od otvoritve do sedaj. Koča sama na sebi je prav čedna in Porezen je za svojo višino ena najlepših razglednih gor v naših planinah. Brez dolgega razmotrivanja pa pribijemo dejstvo, da je nezasiščeno, da ni primerno zaznamovana od železnice do koče nikaka pot, niti iz Hudajužne niti iz Podbrda. Na vseh straneh gore vodijo k vsakemu seniku in na vsak pašnik steze, ki se na raznih prehodih in v gozdih križajo, da človek ne ve posebno ob slabem vremenu kam naprej in kam nazaj. V koči sami manjka v jedilni shrambi mnogo neobhodnih živil, kakor voda, sladkor, čaj itd.

Ker se dá odpraviti vse to z malenkostnimi stroški, vpoštevaj sl. podružnica prošnjo, da te nedostatke čim prej odpravi in potem na novo priporoči obisk koče, sicer ostane tura na Porezen nepriloprijljiva. Ob enem naj objavi podružnica postaje, kjer se nabajajo ključki za kočo, in ključki morajo biti na vsaki postaji v večjem številu.

Turist.

V Gorici je umrlo v času od 12. do 28. t. m. 9 oseb; rojenih je bilo v tem času 22.

V pokoj je stopil znani kapelnik goriške mestne godbe K. Cartocci; godbo je vodil 27 let.

Včeraj so aretirali v Gorici nekega Viktorja Molesini-ja, ki je moral kaj posebnega zagrešiti, ker na policiji nočejo povedati vzroka aretaciji!

Aretirali so nekega Andreja Štekarja iz Št. Ferjana, ker je obložen javnega nasilstva in nevarnih groženj.

Samomor. — V Trzinu je pilo strup na polju neko 22-letno dekle, po priimku Renzo. Našel jo je mrtvo poljski čuvaj.

Vojaškemu bogunu sta hotela pomagati. — 51-letni Ivan Alt in njegov 19-letni sin Ivan sta hotela pomagati sinu oziroma bratu, ki služi pri topničarjih, ko je pobegnil lani v decembru, s tem, da mu je oče dal denar, brat pa civilno obleko. Razprava proti njima se je preložila, da se zaslišijo nove priče. —

Ob tej priliki je bilo zanimivo slišati, da je oče analfabet in pa tudi sin, leta 1889. rojen v Krmini, 19-letni fant, ki dela sedaj nekje na Češkem, ne zna ne pisati ne čitati! — Med našimi Lahi in Furlani je analfabetizem še strahovito razvit. Pa kaj čuda, če fant iz Krmina ne zn: ne pisati ne čitati, ko v Gorici sami štejejo več tisoč laških analfabetov! Pri naboru odgovori v Gorici rojen in ves čas tu bivajoč laški mladenič, da ne zna ne pisati ne čitati!

Na to stran naj delujejo laški „caporioni“, da bodo hodili laški otroci v šolo ter se kaj učili, ne pa puščati jih v nevednosti in nemarnosti! To pač ne pritiče sinovom 200-letne kulture!

Izpred sodnije. — Pred sodnijo sta bila klicana 28-letni Peter Anton Bošk iz Verse in 49-letni Iv. Lorenzon iz Brume, obdolžena, da sta se hotela pregrešiti nad 14-letno Ano Orešičevo na polju. Poklicanih je bilo 14 prič. Oba obtoženca sta tajila ter bila oproščena obtožbe.

Iz prisilne delavnice v Ljubljani je bil ušel Josip Haslinger iz Gornje Astrijske ter jo je pripihal v Gorico. Redarjem se je zdel mož na cesti malo sumljiv, zato so ga prišli. Haslinger je rojen leta 1881. Ušel je iz prisilne delavnice pred 6 tedni; sedaj so ga poslali nazaj v Ljubljano, kjer ostane 3 leta.

Treščilo je v Dolenjah ob meji v nedeljo popoldne v zvonik farne cerkve. Pod zvonikom sta bila dva dečka. Jednega je strela onesvestila in je nevarno bolan, drugemu pa je samo malo ožgala hlačice.

Zgubil se je velik, tenak pes, pikasto-rjave barve, z drobno glavo, dolgimi ušesi, z dolgim kosmatim gobcem, na čelu ima belo liso, in odsekan na koncu bel rep. Na vratu ima rmeno ovratnico z žebliem. Sliši na ime „Zero“. Kdor ga je dobil, naj se oglasi pri g. Andreju Luzniku v Solkanu.

Listnica. — Nekatero dopise priobčimo v „Prim.“.

Zveza narodnih društev.

Pevsko izobraževalno društvo „Prešeren“ v Št. Petru pri Gorici naznanja tem potom, da priredi veselico dne 6. septembra t. l., kar naj blagovolijo društva pri določevanju svojih veselic uvaževati. Vspored, kakor tudi druge podrobnosti bodo pravočasno objavljene v časopisih.

Narodno-izobraževalno društvo za Rožno dolino-Starogoro priredi v prostorih g. Ivana Ceja v Rožni dolini prosto zabavo z javnim plesom, čegar čisti dobiček se uporabi za nov društveni harmonij.

Veselica na Vogerskem. — Dne 9. avgusta t. l. priredi Pevsko in bralno društvo „Lijak“ na Vogerskem svojo veselico. Pri tej veselici bodo sodelovala tudi razna bratska društva. Vspored, kateri se objavi pravočasno, je prav srečno izbran. Odbor se nadeja velike udeležbe posebno še radi dejstva, da se porabi čisti dobiček za snovanje društvene knjižnice. Podrobnosti o tej veselici slede.

Trgovsko-obrtno in gospodarske vesti.

Živiljenjsko zavarovanje si odpira zmagnosno pot v vse sloje, v katere je prodrl resnični napredek in inteligencija, ker je ono najprimernejše nalaganje prihrankov in obenem najvarnejše zagotovljenje rodbin. Posojilnice in denarni zavodi nudijo mogoče razmerno večje obresti, toda v slučaju prezgodnje nalagateljve smrti dobijo njegovi dediči od dotičnega zavoda le naloženo svoto in obresti, vrednosti izgubljenega življenja ne nadomestijo nikakor.

Ker pa izplačajo zavarovalni zavodi celi zavarovani znesek, tudi če umre zavarovanecek takoj potem, ko je bil plačal morda samo eno zavarovalnino, je splošno priznано, da je koristnejše nalagati prihranke v zavarovalne zavode. Tisti zavarovalci, ki nočejo imeti rizike za eventualne izgube, si izberejo za svoje življenjsko zavarovanje le delniški zavod, kateri sprejema zavarovanje za stalno določene zavarovalnine. Previdni trgovci, kateri se zavarujejo za visoke svote, se izogibljajo vsajemnih zavodov, ker bi morali nositi pri njih kot zavarovanci in člani velik in nevaren riziko. Najboljši dokaz temu je ravno izdano poročilo najvažnejšega društva obrtnikov (za l. 1907.) kjer se glasi dobesedno: Navidezno bi bilo najprimernejše skleniti to zavarovanje na temelju vzajemnega jamstva ter določiti potrebno premijo šele

naknadno tako, da bi bilo mogoče prej spoznati razmerje, v katerem bi bilo potrebno nadomestiti morebitne izgube. Toda navesti moramo, da dajajo zavarovalci prednost zavarovanju za stalno zavarovalnino (delniškemu zavodu) pred vzajemnim zavarovanjem, pri katerem so stroški za zavarovanje podvrženi mogočim spremembam in smo smatrali vsled tega za koristno, pogajati se za omenjeno zavarovanje z različnimi zavarovalnimi družbami.

Med češkimi in slovanskimi zavodi, kateri sklepajo zavarovanja vnaprej določenih kapitalov za stalno premijo, je edino Prva češka splošna delniška družba za zavarovanja na življenje v Pragi. Omenjena družba je sprejela v prvih šestih mesecih l. 1908. 1517 ponudb na K 6.070.000 in je izdala 1187 zavarovalnih listin na K 4.620.000.

Stipendije za učence na c. kr. višem učiteljskem za vinogradništvo in sadjarstvo v Klosterneuburgu. — S početkom prihodnjega šolskega leta 1908.—1909. bo oddati na c. kr. višem učiteljskem za vinogradništvo in sadjarstvo v Klosterneuburgu tri stipendije c. kr. ministerstva za poljedelstvo v letnem znesku po 500 K.

Prošilci za te stipendije naj predložijo svoje prošnje s potrebnimi prilogami do 20. septembra 1908. na ravnateljstvo imenovanega zavoda, od katerega je možno dobiti tudi programe zavoda.

Kdor hoče biti vsprejet v prvi tečaj kakor redni učenec, mora: 1. dokazati, da je dovršil IV. razred gimnazije ali realke ali druge približno jednako vredne predstudies, ali da je dovršil vsaj meščansko šolo z najmanj „dobrim uspehom“; 2. dokazati, da je dosegel 16. leto svoje dobe, ali da dopolni to leto še v tem solnčnem letu; 3. predložiti pritrjevalno izjavo očeta ali varuha glede vstopa v zavod in glede prevzetja stroškov za preživljanje za dobo studija, kakor tudi glede stroškov za pouk; 4. mora položiti vsprejemni izpit, od katerega so odvezani le tisti prosilci, ki morejo predložiti o drugem semestru kakega inozemskega nižjega gimnazija ali niže realke spričevalo prvega reda s povprečno vsaj „zadovoljnim cenzurami“; 5. ako prosilci ne vstopi neposredno iz kakega drugega učiteljskega, mora predložiti spričevalo o dosežanju neoporečnem vedenju; 5. mora biti vešč nemškemu jeziku v besedi in pismu vsaj toliko, kolikor je potrebno, da more že iz začetka z razumom slediti pouku.

Vsprejemni izpiti za šolsko leto 1908.—1909. se bodo vršili od 15. do 17. septembra. Vsprejemanje učencev v II. in III. tečaj se bo vršilo dne 17. septembra t. l.

Češko obrtništvo priredi v dnevih 15., 16. in 17. avgusta v Pragi velik manifestacijski shod. Govorilo se bo o starostnem in invaliditetnem zavarovanju obrtništva, o obrtniški zakonodaji vobče, nadalje o maloobrnitiškem kreditu in o obrtniškem tisku. O teh vprašanjih bi moralo spregovoriti tudi slovensko obrtništvo.

Mednarodni kongres trgovsko-obrtnih zborov, trgovskih in industrijskih društev se vrši od 5. do 10. septembra v Pragi.

Novi obrtni tečaji v Furlaniji. — Po prizadevanju zavoda za pospeševanje obrti se odprejo novi obrtni tečaji v Pierisu, Turjaku, Fjumičelu, Rudi, Perteole, Campolongo, Topljanu, Romansu in Fari.

V Ajellu so otvorili v ponedeljek tečaj za mizarje.

Poučno potovanje učencev kmetijske šole na Grmu. — Z učenci kmetijske šole na Grmu napravita ravnatelj Rohman in adjunkt Zdolsek od 28. do 4. avg. poučni izlet v Vipavsko dolino in v Monastir pri Ogleju. Na tej poti ogledajo izletniki gospodarske naprave v Marjaništvu v Ljubljani, združeno mlekarstvo in mlekarstvo šole v Vrhniki, trtnico in silnico v Št. Vidu pri Vipavi, vipavske vinograde na pešpoti od Št. Vida do Slapa, državno trtnico na Slapu, trtne nasade grofa Lanthierija na posestvu prejšnje vinarske šole na Slapu, zadrženo vinsko klet v Vipavi, nasade in živinorejo kmetijske šole v Gorici, trtnice, vinograde, zelenjadne kulture in živinorejo na veleposestvu barona Ritterja v Monastiru pri Ogleju.

Politični pregled.

V Revalu sta se šela ruski car in francoski predsednik. V napitnicah se je povdarjala zveza Rusije s Francijo, ki nastopata roko ob roki, ter povdarjal mir.

Angleški kralj Edvard pride na obisk k našemu cesarju v Lisi dne 12. avgusta t. l.; v Lisi ostane en dan.

Turčija. — V Carigradu so že izložene volilne liste. Carigrad izvoli 18 poslancev. Mladoturki so že razposlali okoli svoje volilne agitatorje. — Število političnih jetnikov v Turčiji je 80.000. Puščenih je na svobodo doslej le malo.

Tifton, laški zunanji minister, odide 5. avgusta na Moravsko, kjer se snide z Aeren-talom.

Razne vesti.

Strašna tragedija v Trstu.

Truplo — razsekano. — Ko so funkcionarji policije stopili v hišo v Rojanu, kjer stanuje Födransperg, so takoj našli sledove umora. V jedilnici je bila pletena košara; odkrili so pokrov in zagledali štiri omote, iz katerih je puhtel smrad trohnobe. Odvili so omote: prikazala so se najprej stegna, potem kolena, slednjič noge. V drugem debelem omotu pri jedilni mizi je bilo oprasje in trebuh v treh kosih. V dveh na pol skritih omotih za umivalnikom v spalnici so bile roke. Ovoj vsakega omota je bil iz debelega rjava papirja in povezan z močjo vrvice. Omot, v katerem je bilo truplo, je bil povezan z močnejšo vrvjo. V nekem rešetu so našli klopček vrvice in železno žico. Toliko papir, kolikor žice sta iste snovi, kakor pri omotu, ki so ga našli v morju.

Kdo je morilec? — Födranspergovi so star nemški plemski rod na Kranjskem. Julij Födransperg, ki ima sedaj 48 let, je član ljubljanskega kolena te rodbine. Pravilo se je o njem, da je inženir, umirovljen stotnik, da je bil uslužben pri avstrijskem poslaništvu v Carigradu ali pa pri orijentalnih železnicah, da je bil v zadnjem času provizoričen uradnik pri avstrijskem Lloyd, potem uradnik pri neki rojanski lesni tvrdki. Dejstvo je, da je bil že 6 mesecev brez posla. Ali kar se tiče njegovih kvalifikacij, ni bil niti častnik niti inženir in njegovo delovanje v inozemstvu, kakor tudi sploh njegova preteklost je zavita v meglo tajinstvenosti. Vedno bolj rase domnevanje, da se ima tu opraviti s tipom klasičnega zločinca. Klatil se je po svetu, zlasti v Orijentu, in kaj je tam delal, je težko reči. Iz njegovih pisem izvira, da je imel v Orijentu, baje v Drinopolju na Turškem, ljubimke zveze in tudi dve hčerki, sadljubezni; divje ali zakonske, — je težko reči. — Kaj je študiral, se ne ve. Gotovo je, da je precej izobražen. Vešč je zlasti mnogim jezikom in ima neko posebno nagriženost za tehnične vede. Tako se je našlo v njegovi knjižnici raznih strokovnih inženirskih knjig. Interesantno je, da se v knjižnici nahaja zbirka v več zvezkih „o torturi“. To bi tudi pričalo o njegovem nagonu h grozovitostim.

Pred 6 leti pa je na Dunaju poskusil zločin. Skril se je v zabojo in dal ga prenesti v hišo rodbine, kjer je hotel izvršiti zločin. Rodbina pa zaboja ni hotela sprejeti, na kar so ga postreščki pustili stati v veži. Födransperg je iz zaboja zlezel in pobegnil.

Födran je prodal dragulje umorjene Fabre. — Policija je konstatirala, da je bil Födran v ponedeljek zjutraj pri zlatarju Ivanu Krizka na Corsu št. 13 ter da mu je ponudil na prodaj brošo, verižico iz koralov in pisalno orodje. Krizka je kupil brošo in koral. Potem mu je Födran rekel, da ima na prodaj še druge predmete, češ, da mu je pred kratkim umrla žena in da se hoče omenjenih predmetov znebiti. Dokazano je, da so bili omenjeni predmeti umorjene šansonetke. Več drugih draguljev je Födran zastavil na „montu“ in so tudi našli pri njem zastavne listke. Več predmetov še manjka in policija preiskuje, kam da so prišli.

V ponedeljek popoldne je bil Födran na kosilu pri vdovi Čeličevi. Obedoval je z veliko slastjo, se šalil in se smijal. Po 1. uri je odšel in kakor znano, zvečer so ga aretirali.

Kako je prišla policija na sled? — Po papirju, v kateri je bila zavita glava, je prišla policija na sled zločinu. Papir ni bil notni papir, marveč debel papir za omote. Policijski uslužbenci, ki so omot preiskovali, so našli na papirju dve etiketi, raztrgani in premočeni ter poštni pečat. Na prvi etiketi, to je na polovici te tiskane etikete je bilo čitati besede **Bosw**, druga pisana etiketa je imela naslov naročnika: **Herrn Födr**, poštni pečat je imel ime mesta pošiljatelja: **Wien** z datumom. Policijski uslužbenci so takoj sodili, da je morala neka dunajska tvrdka poslati v omenjenem papirju, v katerem je bila zavita glava, kako stvar, so pregledali dunaj-

ski imenik trgovskih tvrdk in tako so doznali, da se nahaja v I. dunajskem okraju Wollzeile 1. protokolirana trgovina z muzikalijami: **Bosworth & Co. V. Kratochwill Nach. f.** Na to so takoj telefonirali na Dunaj policijski oblasti, naj poišče pri omenjeni tvrdki, komu da je dne označenega na pečatu poslala blago. Ime naročnika, da začenja pa z: **Födr**. Tako je policija doznala polni naslov: **Julija Födrana pl. Födransperga** in takoj si je mislila, da mora isti kaj vedeti, kako da je prišla ženska glava v morje. Na ta način je prišla oblastnija, kakor znano, na sled groznemu zločinu.

Nesrečno žrtev so pokopali včeraj. Na tisoče občinstva je bilo pri pogrebu. — Čeličev, o kateri smo poročali, da je bila aretirana, so spustili na svobodo. — Födransperg je v zaporu sam v celici ter je popolnoma miren; je z apetitom in čaka, da ga spuste kmalu na svobodo. — Pred 24 leti je bil Födransperg v Sezani pisar pri odvetniku Ostertagu. Tam so ga aretirali, ker je bil obdolžen cerkvenega ropu, storjenega na Kranjskem.

Födransperg je sin zločinske rodbine. Mati je bila obsojena radi goljufije v triletno ječo, oče je bil obsojen na 9 let ječe ter je umrl v kaznilnici v Gradišču ob Soči leta 1875. Brat njegov je bil tat.

Pri občinskih volitvah v Čresu v Istri so zmagali Lahi po hudi borbi. Hrvatje so se udeležili volitev sedaj drugič. Dosegli pa so v tretjem razredu tako število, da utegnejo prihodnjič zmagati.

Proti opeklinam je jajčji beljak najboljšo sredstvo. Z enakim uspehom se rabi tudi proti ureznim ranam. Rano, oziroma opekline se najprvo opere z lizovo vodo, potem pa dobro prevleče s surovim beljakom in nato obveže.

Justičnim in zdravstvenim svetnikom bodo imenovani ob jubilejnem letu vsi odvetniki oz. zdravniki, ki že 25 let izvršujejo svoj posel in imajo mnogo zaslug.

Iz Postojne se nam poroča, da dosluženi vojaki jubilejne slavnosti ne bodo obhajali dne 9. avgusta skupno s požarno brambo, temveč samostojno in popolnoma vojaško dne 22. in 23. avgusta. Zajedno se bode praznovala 30 letnica bosniške okupacije.

Vzgoja na Češkem. — Iz vseh delov Češkega „romajo“ šolarji v zlato Prago k razstavi. Samo iz Češkega lesa jih pride 2500 otrok k razstavi. Češki časniki razglašajo prošnjo do praških rodbin, naj dajo otrokom zastoj prenočišča ali hrano ali naj žrtvujejo kaj denarja. Mnogi gostilničarji in zasebniki so se že priglasili za otroke. Tako skrbje Čehi za vzgojo!

Milijonar, ne da bi vedel za to... — Neki natakar Avgust Goldschmidt v Versailles-u je dobi te dni nepričakovano tri milijone frankov. Slabo se mu je godilo, žena si je služila kruh z izdelovanjem vencev, mati mu je bolehal. Šel je v Lyon, da si poišče boljšo službo in izvedel tu, da ga čakajo tri milijoni pri notarju že 17 let. To svoto mu je zapustil njegov stric, ki je umrl leta 1891.

Svojo lastno hčer poročil. — V Brombergu so zaprli Tomaža Mollanda, ki se je pred kratkim časom vrnil iz Amerike. Pred 30 leti je pustil ženo in otroke doma, šel v Ameriko, poročal ničesar o sebi tako, da se je slednjič vdova poročila, ko so njenega moža proglasili mrtvim. Njena 21-letna hči je šla iskat očeta v Ameriko, kjer se je poročila z že priletnim možem, ki je bil pa njen oče. Ta je vedel, da je njegova hči, in pri njegovi vrnitvi z ženo in otroci v domovino so ga zaprli.

Živina v človeškem telesu. — V rudniku Louier pri Brüsselu sta se sprla dva delavca in v prepiru je razmesaril delavec svojega tovariša z zobmi tako po obrazu, da so kosi mesa kar frleli po tleh. Odjedel mu je lice, nos, ušesa, brado. Težko da bo revež okrevl in če okrevla, bo strašno popačen.

C. kr. cestni mojstri. — 24. t. m. je bila pri delavskem ministru dr. Gessmanu deputacija c. kr. cestnih mojstrov iz raznih dežel ter ga je prosila za uvrščenje c. kr. cestnih, rečnih in pristaniških mojstrov v XI. činovni razred. Minister je obljubil tretjino teh uslužbencev imenovati za uradnike, ali v bodoče bo za novo vstopivše cestne mojstre pogoj šestmesečna praksa in skušnja. — Z Goriškega je bil navzoč g. Kramar iz Volč.

Zborovanje trafikantov. — Dne 9. avgusta t. l. se bo vršilo na Dunaju v Pratri pri „rjavem jellenu“ zborovanje trafikantov iz Av-

strije. Vsopred obsega 14 točk. Pride tudi več poslancev.

Slavljenki, slavni ruski koncertni vodja, v umrl v Bukareštu.

Kaj je klerikalizem? — „Klerikalizem znači izrabljanje vere in cerkve za stvari, katere nimajo z vero ničesar opraviti. Klerikalci ni treba biti kristjanu. Ni mu treba, da veruje. On more biti brezverec in ateist, pa klerikalec. Zato klerikalci brezsrčno izrabljajo vero za svoje špekulacije“. Tako piše neki hrvatski list. Stare resnice sicer, a potrebno je, da jih naši somišljeniki širijo med narodom.

Peč tisoč analfabetov. — V trencinskem slovaškem okraju je 5000 otrok, ki bi imeli hoditi v šolo, a zbog pomanjkanja šol letajo po cestah, ker na Ogrskem imajo za razne paradne slavnosti in nepotrebne reči dovolj denarja, ali za ljudski poduk zmirom premalo. V sami Budimpešti je nekoliko tisoč otrok, ki ne morejo hoditi v šolo radi tega, ker je v mestu malo šol. Potem pa se Mažarsko šteje med omikane države.

Prebivalstvo Nemčije šteje sedaj 63.017.000 glav. V primeri z lanskim letom se je pomnožilo za 920.000 glav. Od l. 1870. sem se je pomnožilo prebivalstvo Nemčije za 22 milijonov glav.

Prebivalstvo Avstrije l. 1907. — Začetkom preteklega leta je bilo, kolikor se je dognalo na podlagi preseljevalnega koeficijenta, na Nižjem Avstrijskem 3.401.574 oseb, na Zgornjem Avstrijskem 853.821, na Solnograškem 209.004, na Štajerskem 1.415.620, Koroškem 374.923, Kranjskem 518.956, Trstu z okolico 196.952, Goriško in Gradiščanskem 244.487, Istri 369.464, Tirolskem 893.797, Predarliskem 139.951, Češkem 6.610.594, Moravskem 2.553.405, Šleziji 736.996, Galiciji 7.817.005, Bukovini 783.252, Dalmaciji 625.948, skupaj torej 27.725.749. Kjer je izseljevanje precej veliko, n. pr. v Galiciji, Bukovini, Kranjski in Dalmaciji, so navedena števila vsekakor nekoliko previsoka.

Goriška tovarna mila

A. Gabršček

sprejme 2 mlada delavca
za tovarno.

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze sočutja povodcem bridke smrti naše nepozabne matere in stare matere

Terezije Mikluš roj. Černe

izrekamo podpisani dragim sorodnikom prijateljem in znancem za obilo spremstvo k večnemu počitku svojo najsrčnejšo zahvalo.

Bog povrni vsem stotero!

V PEVMI, 29. julija 1908.

Žalujoči ostali.

A. vd. Berini

Gorica, Šolska ulica št. 2.

velika zaloga ==

== oljinega olja

prve vrste

najboljših tvrdk iz Istre, Dalmacije, Mulfette, Bari in Nice

s prodajo na drobno in debelo.

Prodaja na drobno: Kron 1'12, 1'20, 1'36, 1'44, 1'60, 1'80, 2'—, za luči po 72 vin.

Na debelo cene ugodne.

Posilja poštnine prosto na dom. Posode se pušča kupcu do popolne uporabe olja; po uporabi se spet zamenja s polno.

Pravi vinski kis in navaden. Zaloga mila in sveč.

Cene zmerne.

Naznanilo.

Uljudno naznanjava slav. občinstvu, da sva preselila svojo zalogo koruze, otrobi, ovsu in drugih deželnih pridelkov iz Starega trga št. 9

v ulico sv. Antona šte. 4
(kjer je bila prej zaloga g. fl. Bozzinija).

Priporočava se za obilen obisk

Laurenčič & Domicelj.

Josip Rovani

komisijsko & agencijsko podjetje v Gorici

Stolni trg št. 9.

Priporoča slav. občinstvu in trgovcem iz mesta in dežele svojo zalogo izbornih mlevskih izdelkov W. Jochmann-ovega valjčnega mlina iz Ajdovščine. Zastopstvo in zalogo slovečih ilirskih testenin iz »Prve kranjske tvornice Žnidaršič & Valenčič v Ilirski Bistrici«.

Zalogo umetnega in naravnega ledu na debelo in drobno.

Pri tej priliki uljudno opozarja slav. občinstvo da posluje tudi v zavarovalni stroki in zastopa prvovrstne zavarovalne zavode: „Prvo češko na življenje iz Prage“, „Croatica“ iz Zagreba proti požaru, „Elementar“ iz Dunaja zoper nezgode.

Blago pošilja se franko vse železniške postaje. Ceniki in pjasnili brezplačno. Cene in tarife vseskozi konkurenčni. Postrežba v vsakem obziru solidna in točna.

Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici

registrovana zadruga s neodmejenim jamstvom.

Načelstvo in nadzorstvo »Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici« je z ozirom na premenjena in dne 29. decembra 1905. v zadrugi register vpisana pravila, pri skupni seji dne 30. decembra 1905. sklenilo za leto 1906. ta-le način poslovanja:

Daje svojim članom posojila na odplačevanje v petih letih, proti odplačilu po 2 kroni na mesec za vsakih 100 kron; na menice pa proti 6% obrestovanju.

Doba za odplačilo pri posojilih na obroke se po želji izposojevalca določi tudi na 10 ali več let.

Vsak izposojevalec plača pri zajemu posojila enkrat za vselej, mesto uradne 1/4% prispevka v posebno rezervu za morebitne izgube.

Sprejema navadne hranilne vloge v vsakem znesku, jih obrestuje po 4 1/2%, večje, stalno naložene pa po dogovoru.

Deleži so dvojni; opravični po 2 kroni, glavni po 20 kron.

Zadruga objavlja vsa svoja naznanila v časopisih »Soča« in »Primorac«.

Nova pravila so se razposlala vsem članom; če jih pa po pomoti ni kdo dobil, naj se oglasi v zadrugi uradu v »Trgovskem domu«.

Načelstvo in nadzorstvo.

Denar prihrani, kdor kupi izdelano pohištvo pri

Ant. Breščak-u
v Gorici,

v Gosposki ulici št. 14
(v lastni hiši)

kateri ima v zalogi najbogatejšo izbero pohištva vseh slogov za vsak stan, priprostelega in naj-finejšega izdelka.

Daje tudi na obroke.

Lastna delavnica za tapetirano pohištvo.

Cene brez konkurence.

Različno pohištvo iz železa, podane na sipe in platno, oglehala, zima in platno.

Anton Kuštrin

trgovec z jedilnim blagom
v Gorici, Gosposka ulica št. 25.

priporoča slav. občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega in kolonialnega blaga na debelo in drobno. Vse blago je prve vrste, cene nizke, postrežba točna in solidna. Blago se pošilja po pošti in železnici, v mestu pa na dom ako želé gg. odjemalci.

Edlikovana pekarija in sladčičarna

Karol Draščik

v Gorici na Kornu v (lastni hiši)

zvršuje naročila vsakovrstnega tudi najfinejšega peciva, torte, kolače za birmance in poroke, odlikovane velikonočne pince itd.

Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali v originalnih butelkah. Priporoča se slavemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Prva goriška tovarna umetnih ognjev

s strojnim obratom izdeluje: rakete, bengalične ognje, rimske sveče, kolesa itd. itd.

Posebnost: papirnati topiči.

Nadalje priporoča: jubilejne transparente v velikosti cm 120 x 200 s podobo cesarjevo in v velikosti cm 100 x 150 z monogramom.

Ferd. Makuc

pooblaščen in priznan pyrotehnik
Gorica, tekališče Frana Jos. 34.

Iz prijaznosti se sprejemajo naročila tudi v kavarni »Dogana« tik sodnijske palače.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče npraberskega in drobnega blaga ter tkanin, preje la nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojaše in čevljarje.

Svetinjice. — Rožni veneli. — Mašne knjžice.

Šišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi. 25-9

Na prodaj je hiša

v Podgori št. 182

na križpotju, ki pelje v Ločnik.

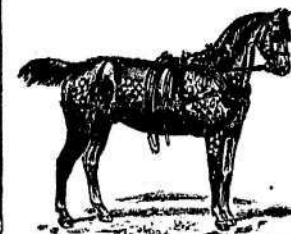
Ista obsega v pritličju 6 prostorov, v I. nadstr. 2 sobi in en mali salon, v II. nadstr. 1 kuhinjo in 2 veliki sobi; senik, hlev za konje, 2 veliki kleti in 1 malo, shrambo za vozove, klavnico iz betona, dvorišče in mali vrt. Pred hišo je lep drevored. V hiši se nahaja sedaj krčma. — Kupcu se odstopi tudi patenta. Hiša dobiva 300 K na leto za vodo, ki jo oddaja papirnici.

Cena 30.000 K.

Jako ugodna za kakoga strojarja.

Ivan Kravos

na Kornu št. 11. GORICA na Kornu št. 11
sedlarska delavnica

in zaloga različnih konjskih vpreg za lahko ali pa težko vožnjo; dalje ima v zalogi različne konjske potreb-

ščine, potovalne potrebščine kakor: kovčege, torbice, denarnice, listnice itd. — Izvršuje in sprejema v popravilo različne koleselne in kočije.

Popravila se izvršujejo točno.

Cene zmerne.

Poprava in komisijska zaloga dvokoles in valnih strojev pri

BATJELU

Gorica

Via Duomo 3-4.

Prodaja tudi na mesečne obroke.

Ceniki franko.

Stara dvokolesa se emajlirajo po ceni z ognjem.

Andrej Fajt pekovski mojster

v Gorici Corso Franc. Glus. št. 2.

Filijalka v Dornbergu.

Sprejema naročila vsakovrstnega peciva, tudi najfinejšega, za nove maše in godove, kolače za birmance, poroke itd. Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji naročnikov.

Ima tudi na prodaj različne moke, fino pecivo, fina vina in likerje po zmernih cenah.

Za veliko noč priporoča goriške pince, potlice itd.

Prosiva zahtevati listkell

Največja zaloga vseh stavbalih potrebščin, kakor: cement, stavbne nosilce, vsakovrstne okrove, železje, strojna okna, ceri za stranišča itd. Ima v zalogi orodje za vsa rokodelstva iz najbolj slovečih tovarn. Opozarja na svojo bogato izber kuhinjskega in hišnega orodja, pečij, štedilnikov po brezprimerno nizkih cenah.

Največja trgovina z železjem
Konjedic & Zajec v Gorici
pred nadškojno št. 11.

Edina zaloga stavbalih potrebščin v Gorici.

Poskušana žica na vinograde po nizkih cenah!

Pozor!

Eno krono nagrade

Izplačava vsakemu, kdor dokazlje s potrditeljno najino nove ameriške blagajne, da je kupil pri nju za 100 K blaga.

Prosiva zahtevati listkell